

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
ОСОБЛИВОСТІ ФАРМАКОТЕРАПІЇ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНОЇ
СИТУАЦІЇ, У ПОЛЬОВИХ УМОВАХ, В УМОВАХ НЕСТАЧІ ІНФОРМАЦІЇ
Й ОБМЕЖЕНОГО ЧАСУ**

Спеціальність: **221 «Стоматологія»**

Освітньо-професійна програма: **Стоматологія**

Код компонента в освітній програмі: **ВК 57**

Рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**

Форма здобуття освіти: **очна**

Рік навчання: **4**

Семестр(и): **7 або 8**

Тип освітнього компонента: **вибірковий**

Навчальний рік: **2027-2028**

Обсяг: **3 кредити ECTS (90 год.)**

Навчальні заняття: **практичні заняття**

Підсумковий контроль: **залік**

Пререквізити: **ОК 3, ОК 13, ОК 19, ОК 20**

Кафедра/підрозділ: **кафедра клінічної фармакології та внутрішньої медицини, пр. Любові Малої 2А**

Керівник освітнього компонента: **проф. Князькова Ірина Іванівна, ii.kniazkova@knmu.edu.ua**

Сторінка освітнього компонента в Системі дистанційного навчання ХНМУ (Moodle):

<https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=6529>

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

«Особливості фармакотерапії в умовах надзвичайної ситуації, у польових умовах, в умовах нестачі інформації й обмеженого часу» передбачає опанування здобувачами вищої освіти основних знань щодо завдань надання пацієнтам медичної допомоги в умовах надзвичайної ситуації, у польових умовах, в умовах нестачі інформації й обмеженого часу, клінічної фармакології основних груп лікарських засобів, що входять в алгоритми надання такої допомоги, методології обґрунтування та призначення раціональної фармакотерапії майбутніми стоматологами в перелічених умовах.

МЕТА КУРСУ: оволодіння здобувачами вищої освіти сучасними базовими знаннями з теоретичних основ фармакотерапії стандартів надання медичної допомоги в умовах надзвичайної ситуації, у польових умовах, в умовах нестачі інформації й обмеженого часу в стоматології, а також практичних навичок з вибору найбільш ефективних і безпечних лікарських засобів або їх комбінацій для проведення індивідуалізованої медикаментозної терапії.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

- знати, як діють основні лікарські засоби, що застосовуються у стоматології в умовах надзвичайної ситуації, обмеженого часу та ресурсів;
- розуміти принципи безпечного й ефективного використання препаратів для знеболення, протизапальної, антибактеріальної, протишокової та іншої терапії у польових умовах;
- вміти обґрунтовувати вибір лікарських засобів залежно від стану пацієнта, наявної патології та умов надання допомоги;
- вміти швидко приймати рішення щодо призначення медикаментів при нестачі інформації або невідкладних станах;
- володіти практичними навичками підбору доз, шляхів введення й комбінацій препаратів для індивідуалізованої фармакотерапії;
- дотримуватися принципів доказової медицини, безпеки пацієнта та професійної етики під час призначення лікарських засобів;
- працювати у команді, ефективно взаємодіючи з медичними працівниками різних спеціальностей у складних або екстремальних умовах;
- вміти самостійно оновлювати свої знання щодо сучасних фармакотерапевтичних підходів і протоколів лікування.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Перелік тем практичних занять (20 год.):

1. Клініко-фармакологічні підходи до вибору та призначенню лікарських засобів при захворюваннях серцево-судинної системи в умовах надзвичайної ситуації, у польових умовах, в умовах нестачі інформації й обмеженого часу. Клінічна фармакологія лікарських засобів, які використовуються при гіпертонічному кризі, нападі стенокардії, гострій серцевій недостатності: фармакологічні властивості, показання, протипоказання, побічна дія, лікарська взаємодія.

2. Фармакологія знеболювання в умовах надзвичайної ситуації, у польових умовах, в умовах нестачі інформації й обмеженого часу. Опіодні анальгетики. НПЗП. Комбіновані препарати, що включають спазмолітики, кофеїн, аскорбінову кислоту, хлорамфенадин, псевдоефедрин. Препарати, що посилюють дію анальгетиків. Нейролептики: дроперидол, хлорпромазин. Бензодіазепіни: Діазепам. Принцип вибору з урахуванням фармакологічних властивостей, особливості локалізації і міри вираженості больового синдрому, наявності супутньої патології.

3. Клініко-фармакологічні підходи до вибору та призначенню антибактеріальних препаратів в умовах надзвичайної ситуації, у польових умовах, в умовах нестачі інформації й обмеженого часу. Методи оцінки ефективності і безпеки лікування. Діагностика, корекція і профілактика небажаних лікарських реакцій. Лікарські взаємодії.

4. Клініко-фармакологічні підходи до вибору та призначенню лікарських засобів, що використовуються при порушеннях коагуляції:

1) Тромбози: антикоагулянти, антитромбоцитарні лікарські засоби, фібринолітики.

2) Кровотечі: етамзілат, аprotинін, препарати вітаміну К.

Принципи вибору, визначення шляхів введення і раціонального режиму дозування препаратів з урахуванням фармакологічних властивостей, наявності супутньої патології і терапія небажаних лікарських реакцій. Лікарські взаємодії. Методи контролю коагуляції при терапії антикоагулянтами прямої і непрямой дії. Чинники ризику тромбоутворення і кровотеч в стоматології, профілактика.

5. Клініко-фармакологічні підходи до вибору та призначенню протизапальних і протиалергічних лікарських засобів. Глюкокортикоїди. Нестероїдні протизапальні препарати. Антигістамінні препарати. Принцип вибору і визначення шляхів введення, режиму дозування з урахуванням особливостей запального процесу (локалізації, інтенсивності), стану ШКТ, серцево-судинної системи.

6. Підсумковий контроль

Перелік тем самостійної роботи студента (70 год.)

1. Клініко-фармакологічні підходи до вибору і застосування лікарських засобів при захворюваннях органів дихання. Клінічна фармакологія лікарських засобів, що покращують бронхіальну прохідність.

2. Клінічна фармакологія місцевих анестетиків і судинозвужувальних. Класифікація місцевих анестетиків. Комбіновані препарати: вазоконстриктори, що містять, комбінація місцевих анестетиків. Судинозвужувальні: адреноміметики (адреналін, норадреналін). Особливості фармакологічних властивостей. Основні ефекти. Показання і протипоказання до застосування. Небажані лікарські реакції. Лікарські взаємодії.

3. Кровотечі в стоматологічній практиці - невідкладна допомога. Клінічна фармакологія коагулянтів прямої та непрямой дії, інгібіторів фібринолізу, антагоністів гепарину, гемостатиків різних груп, фармакокінетика, фармакодинаміка, побічна дія, протипоказання, особливості лікарської взаємодії.

4. Клінічна фармакологія коагулянтів прямої та непрямой дії, інгібіторів фібринолізу, антагоністів гепарину, гемостатиків різних груп, фармакокінетика, фармакодинаміка, побічна дія, протипоказання, особливості лікарської взаємодії.

5. Клініко-фармакологічні підходи до вибору і застосування лікарських засобів при захворюваннях органів травлення. Клінічна фармакологія засобів, що впливають на органи травлення. Принципи сучасної фармакотерапії захворювань системи травлення.
6. Клініко-фармакологічні підходи до вибору і застосування лікарських засобів для фармакотерапії основних психопатологічних синдромів. Клінічна фармакологія психотропних засобів, анальгетиків і засобів для наркозу
7. Клініко-фармакологічні підходи до вибору і застосування лікарських засобів для фармакотерапії невідкладних станів. Симптоми і синдроми невідкладних станів.
8. Клініко-фармакологічні підходи до вибору і застосування лікарських засобів при порушеннях водно-електролітного, вітамінного балансу.
9. Клініко-фармакологічні підходи до вибору і застосування лікарських засобів при ендокринних захворюваннях. Принципи сучасної фармакотерапії захворювань ендокринних залоз.
10. Клініко-фармакологічні підходи до вибору і застосування лікарських засобів при захворюваннях нирок. Принципи сучасної фармакотерапії захворювань нирок.
11. Клініко-фармакологічні підходи до вибору і застосування лікарських засобів при ревматичних захворюваннях. Клінічна фармакологія протизапальних, імунодепресивних лікарських засобів і імуномодуляторів.
12. Протокол оцінки ефективності лікарського препарату.

СРС спрямована на поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих під час аудиторного навчання та сприяють формуванню професійних компетентностей. Результати СРС підлягають контролю та включені до підсумкового контролю знань.

Консультації: онлайн, за попередньою реєстрацією на сторінці курсу в Системі дистанційного навчання курсу.

Методи навчання: виконання вправ та практичних робіт, розв'язання ситуаційних завдань та кейсів, метод стандартизованого пацієнта

ОЦІНЮВАННЯ

Поточна навчальна діяльність (ПНД). Оцінювання успішності здобувачів освіти здійснюється відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (<https://knmu.edu.ua/documents/normatyvni-dokumenty-navchalnogo-proczesu/>). Оцінка за практичне чи підсумкове заняття становить від 2 до 5 балів. Подання завдань за запізненням з неповажних причин тягне за собою зниження оцінки відповідно до відсотка запізнення в часі від часу виконання завдання. Завдання перевіряються до 24 год. Оцінки виставляються у електронний журнал. Незадовільні оцінки відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

Бали за ЗНД розраховуються як середнє арифметичне оцінок за всі семестри вивчення дисципліни (з точністю до сотих) за таблицею 2, автоматично в рамках функціоналу електронного журналу АСУ. ЗНД перераховується у багатобальну шкалу за таблицею 2 (додаток 2) від 120 до 200 балів та відміткою – «зараховано», «не зараховано».

Індивідуальні завдання (ІЗ) оцінюються до 10 балів.

Підсумковий контроль. Залік.

Оцінка з дисципліни (ОД). $ОД = ЗНД + ІЗ$

Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Рекомендації щодо роботи на курсі: брати активну участь у всіх формах роботи на заняттях, присвячувати 1-2 год. щодня виконанню самостійної роботи та підготовці до занять, ставити

запитання під час занять, відвідувати консультації, вчасно здавати завдання та виконувати усі форми контролю.

Відвідування занять. Відвідування практичних занять є обов'язковим. Формою одягу під час офлайн-занять є білий медичний халат. При запізненні більше ніж на 5 хвилин ви можете бути не допущені до заняття. Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

Академічна доброчесність. ХНМУ стоїть на позиціях нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності. Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).

Використання електронних гаджетів та інструментів штучного інтелекту: допускається лише з дозволу викладача.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Здобувачі з особливими освітніми потребами мають зв'язатися з викладачем задля розробки індивідуальної освітньої траєкторії.

Час відповіді викладача: 24 години.

Технічні вимоги до роботи на курсі:

- доступ до комп'ютера, ноутбука, планшета чи смартфона
- корпоративний обліковий запис Google з власним фото
- навички роботи з Google Workspace (Google Meet, Docs, Sheets, Slides, Forms) та Moodle
- *інші вимоги кафедри*

Технічна підтримка: АСУ (ev.shevtsov@knmu.edu.ua), Google (tehotdelknmu@gmail.com), Moodle (al.korol@knmu.edu.ua)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Клінічна фармакологія : підручник / за ред. О. М. Біловола для студентів стоматологічного факультету / Біловола О.М., Князькова І.І., Ільченко І.А., Кірієнко О.М. та ін. Нова книга, Вінниця- 2021- 544 с

2. Клінічна фармакологія та фармакотерапія в стоматології : навч. посіб. / І.П. Мазур, М.В. Хайтович, Л.І. Голопихо. – 2-е вид.- К. : ВСВ «Медицина», 2019. -376 с.

3. Клінічна фармакологія: навч. посіб./ М.В. Хайтович, Г.В. Зайченко, І.О. Афанасьєва та ін. ; за ред. М.В. Хайтовича. – К. : ВСВ «Медицина», 2024.- 335 с.

4. Актуальні питання внутрішньої медицини (в схемах і таблицях): навчальний посібник / [О.М. Біловола, І.І. Князькова, І.П. Г.Д. Фадєєнко, О.Б. Тверетінов, Дунаєва, І.А. Ільченко, О.М. Кірієнко, Д.В. Молодан, та ін.]; за ред. Біловола О. М. ; Харків. нац. мед. ун-т. – Львів : Новий світ – 2000, – 2023. – 340 с.

5. Актуальні питання клінічної медицини (відеоматеріали) : навчальний посібник / [Біловола О. М., Князькова І. І., Дунаєва І.П., Ільченко І. А., Кірієнко О.М., Молодан Д.В. та ін.]; за ред. О.М.Біловола. Харків. нац. мед. ун-т. - Харків: ХНМУ, 2023.

6. Внутрішня медицина (частина 1) : інформаційні матеріали з підготовки до практичних занять (відеоматеріали) / [Біловола О. М., Князькова І. І., Дунаєва І.П., Ільченко І. А., Кірієнко О.М, Молодан Д.В. та ін.]; за ред. Біловола О. М.; ; Харків. нац. мед. ун-т. – Харків. – 2023.

7. Клінічна фармакологія невідкладних станів у практиці лікаря-стоматолога / За ред. О.М.Біловола / Біловола О.М., Князькова І.І., Златкіна В.В., Немцова В.Д., Ільченко І.А. та ін.//Навч. посібник для мед ун-тів, ін-тів, акад., Київ, «Медицина», 2018. - 464 с.

8. Клінічна фармакологія лікарських засобів для лікування захворювань органів травлення / за ред. О. М. Біловола/ Біловола О.М., Фадєєнко Г.Д., Тверетінов О.Б., Князькова І.І./ Навчальний посібник- 2021.--- ХНМУ.- 152 с.

9. Наказ № 1192 від 11 липня 2022 р. Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Стандартів медичної допомоги «Надання медичної допомоги постраждалим з геморагічним шоком на догоспітальному та госпітальному етапах при травмі»».

10. Наказ від 09.03.2022 № 441 "Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах".

Зав. кафедри клінічної фармакології
та внутрішньої медицини, проф.

Ірина КНЯЗЬКОВА